

Naturfaglig vurdering av vegetasjon og kantsone ved Portvinsbekken, Hesseng – i forbindelse med reguleringsplan 22/3211

Bakgrunn og kartlagt område

I forbindelse med kommunens forslag til regulering av nye tomter ved Portvinsbekken på Hesseng (planID 22/3211), er det gjennomført en forenklet naturfaglig kartlegging av området. Bakgrunnen for kartleggingen er krav fra Statsforvalteren om å dokumentere eventuelle naturverdier i området, særlig med hensyn til kantvegetasjon, arts mangfold og vannmiljø. Området er vurdert i felt med fokus på vegetasjon, potensielle naturtyper og relevante økologiske funksjoner knyttet til bekk og grønnstruktur.

Kartleggingen er gjennomført som en forenklet befarings i felt, med registrering av karplanter og vurdering av naturpreg, vegetasjonstyper og hydrologiske forhold. Det er ikke utført full kartlegging etter NiN 2.0, men vurderingene er gjort på økologisk grunnlag i tråd med prinsippene for naturtypeforståelse og rødlistevurderinger.

Naturkartlegging

Nedsiden av bekken

På nedsiden av bekken ble det registrert enkelte kravfulle arter og én rødlistet art (snøull, NT), men disse forekom i liten grad. Vegetasjonen for øvrig ligner på oversiden og preges av vanlige og konkurransesterke arter. Likevel er området noe fuktigere, mer åpent og inneholder elementer som kan indikere restforekomster av tidligere artsrik vegetasjon. Det er derfor grunn til å vurdere nedsiden som et område med **noe høyere naturkvalitet og potensial**, selv om det ikke med sikkerhet kan klassifiseres som en klar naturtype med høy verdi.

Oversiden av bekken

Vegetasjonen på oversiden av bekken, hvor det er planlagt tomter, er preget av arter som ofte forbindes med næringsrike og forstyrrede forhold. Det ble blant annet observert mye brennesle (*Urtica dioica*) og geitrams (*Chamerion angustifolium*), samt innslag av hundekjeks (*Anthriscus sylvestris*). Det finnes også busk- og tresjikt med rogn, bjørk og grønnvier, noe som tyder på at området er i suksessjon mot kratt eller skog. Dette tresjiktet starter først noen meter fra bekken og strekker seg kontinuerlig opp til Vigørveien. Det ble observert aktivitet av fugl i dette området, men det ble ikke gjort artsbestemmelser under befaringsen.

Det er ikke observert rødlistede arter eller plantearter som indikerer spesielle naturforhold. De artene som dominerer er vanlige i Norge og **tåler høy næringstilgang og forstyrrelse**, noe som er typisk for tidligere brukte eller åpne arealer som nå gror igjen.

Området har derfor trolig **lav botanisk verdi**, men kan likevel ha en viss betydning som **kantvegetasjon** mot bekken og som del av en **sammenhengende grønnstruktur**. Siden det ikke er

gjort en full kartlegging etter NiN-systemet, bør vurderingen sees som en **overordnet økologisk beskrivelse**, og ikke som en formell naturtypeklassifisering.

Dersom området bygges ut, vil vegetasjonen bli fjernet eller vesentlig endret. På bakgrunn av dagens artssammensetning og tilstand er dette ikke vurdert som natur som er særlig viktig å bevare. Men det understrekes at skogen har en viktig funksjon som buffersone mot Portvinsbekken nedenfor.

Oppsummering

- Det er ikke gjennomført fullstendig kartlegging av naturtyper etter NiN, men observasjonene tyder på at nedsiden av bekken har noe høyere naturkvalitet, mens oversiden er sterkt påvirket og under gjengroing.
- Vegetasjonen på oversiden har lav botanisk verdi, men har viktig funksjon som buffersone, og bør sees i sammenheng med naturverdiene på nedsiden.

Kantsone langs bekk

Faglige hensyn til bredere kantsone

Selv om tomtene planlegges som en del av fortetting i et eksisterende boligområde, er det viktig å samtidig ta hensyn til naturverdiene langs bekken. En bredere kantsone kan bidra til å bevare grønnstrukturen i området og beskytte vannmiljøet. Tabellen under viser hvilke økologiske funksjoner kantvegetasjon og trær ivaretar langs vassdrag, og hvordan dette støtter opp om miljøtilstand, artsmangfold og naturens evne til å tåle påvirkning.

Argument	Begrunnelse
Skjerming og leveområder for fugl og vilt	Trær og buskvegetasjon gir skjul mot predatorer, reirplasser og fluktveier for fugler og smådyr. De øker områdets verdi som leveområde. En 5-metersone vil ikke inkludere trærne i området, og reduserer derfor den økologiske funksjonen betydelig.
Grønne korridorer og økologisk sammenheng	Trær og kantvegetasjon fungerer som viktige korridorer for små og store dyr. I stadig mer fragmenterte landskap sikrer grønne korridorer trygg ferdsel for dyr, artsutveksling, genetisk mangfold og kontakt mellom leveområder. De fungerer også som spredningskorridorer for vekster og insekter. Samtidig skaper de kontinuitet mellom vann, vegetasjon og nærliggende økosystemer.
Skygge og temperaturregulering	Trær gir skygge som reduserer oppvarming av vannet og bidrar til stabile forhold for fisk, bunndyr og fuktelskende vegetasjon. Videre reduserer trærne uttørking og hjelper til med å holde på fuktigheten i bakken. Skygge bidrar også til å hindre framvekst av alger, som trives i sollys.

Flomdemping og erosjonskontroll	Røttene fra trær og annen kantvegetasjon stabiliserer bekkekanten og motvirker erosjon. Vegetasjonen forsinker overflateavrenning og gir rom for vann ved flom. Dette reduserer skade og er viktig klimatilpasning i møte med mer ekstremvær.
Visuell og økologisk buffer mot bebyggelse	En bredere buffersone som inkluderer trær beskytter naturen langs bekken bedre mot støy, lys, støv og næringsavrenning fra bebyggelsen rundt.
Bevaring av Portvinsbekken og vannmiljøet i Tredjevatn	Portvinsbekken har svært god økologisk tilstand (kilde: vann-nett.no) og munner ut i Tredjevatn. I henhold til vannforskriften er det ikke tillatt å forringe en vannforekomst slik at miljøtilstanden svekkes. En bred kantsone med trær reduserer tilførsel av næringsstoffer og partikler, og demper flomtopper. Dette bidrar til å opprettholde vannkvaliteten i bekken og er i tråd med vannforskriftens prinsipper om ikke-forringelse.

Anbefaling

Det er ikke dokumentert naturverdier eller arter på oversiden av bekken som tilsier at området bør bevares som natur i sin helhet. Vegetasjonen består i hovedsak av vanlige og konkurransesterke arter, og området vurderes å ha lav botanisk verdi. Det foreligger derfor ikke faglig grunnlag for å fraråde utbygging av tomter innenfor planområdet.

Samtidig vurderes det som viktig å opprettholde en funksjonell, vegetasjonskledd buffersone mellom ny bebyggelse og Portvinsbekken. Dette for å ivareta økologiske funksjoner, beskytte naturverdiene på nedsiden av bekken og sikre etterlevelse av vannforskriftens krav.

På bakgrunn av kartlagte forhold og hensyn til vannmiljø, naturmangfold og klimatilpasning, anbefales det at planlagt kantsone utvides fra 5 til minimum 10 meter. Dette er spesielt viktig for å inkludere eksisterende trær, da disse hovedsakelig starter noe lengre fra bekken. En slik buffersone vil ivareta en rekke viktige funksjoner, oppsummert i tabellen under.

Utarbeidet av:

Eline Ohr

Naturforvalter (MSc)

Ansatt som vannområdekoordinator i Sør-Varanger kommune

Dato: 23.07.2025

Rapporten er utarbeidet i egenskap av fagkompetanse innen naturforvaltning, i forbindelse med kommunens arbeid med reguleringsplan for området.

Vedlegg

Artsliste med rødlistestatus

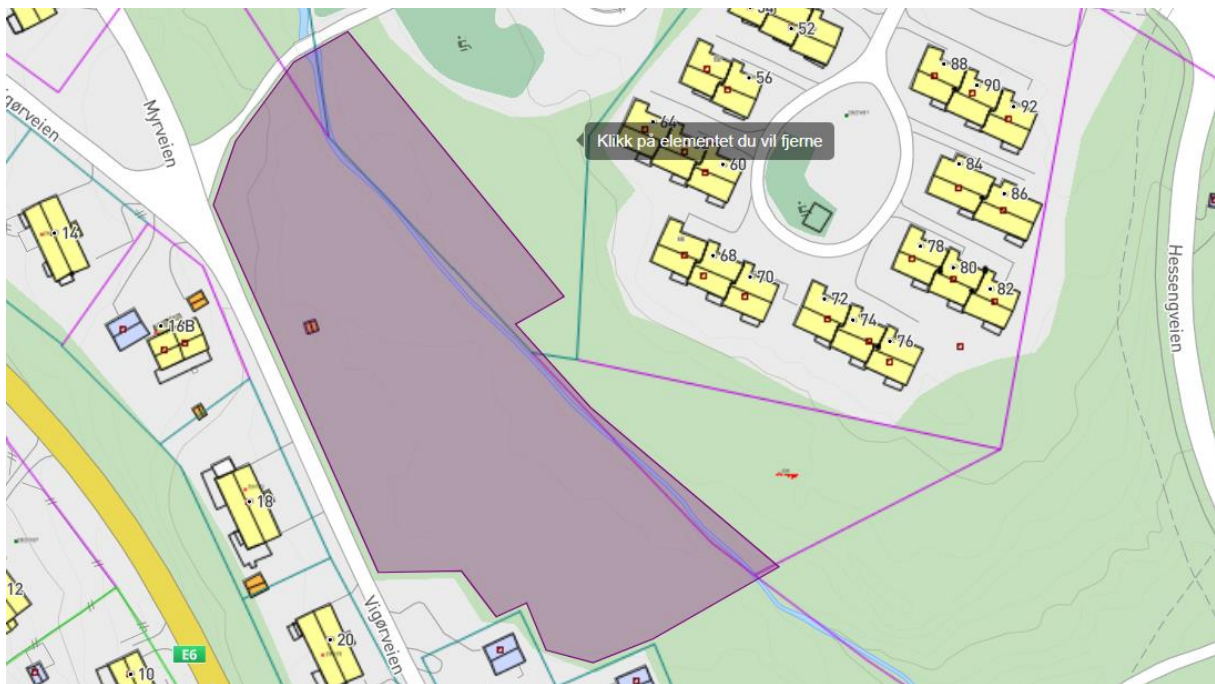
Norsk navn	Rødlistekategori	Latinsk navn	Kommentar
Bakkesoleie	LC	<i>Ranunculus acris</i>	
Ballblom	LC	<i>Trollius europaeus</i>	Kun observert på nedsiden av bekk
Bjørk	LC	<i>Betula pubescens</i>	
Blekmarihånd	LC	<i>Dactylorhiza maculata</i>	Kun observert på nedsiden av bekk
Brennesle	LC	<i>Urtica dioica</i>	
Elvesnelle	LC	<i>Equisetum fluviatile</i>	I bekk
Engforglemmegei	LC	<i>Myosotis scorpioides</i>	Kun observert på nedsiden av bekk
Flaskestarr	LC	<i>Carex rostrata</i>	
Fugletelg	LC	<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	
Fuglevikke	LC	<i>Vicia cracca</i>	
Geitrams	LC	<i>Chamerion angustifolium</i>	
Grønnvier	LC	<i>Salix phylicifolia</i>	
Harerug	LC	<i>Bistorta vivipara</i>	
Hestehov	LC	<i>Tussilago farfara</i>	
Hvitbladtistel	LC	<i>Cirsium heterophyllum</i>	
Hvitkløver	LC	<i>Trifolium repens</i>	
Hundekjeks	LC	<i>Anthriscus sylvestris</i>	
Høymol	LC	<i>Rumex longifolius</i>	
Kvassbunke	LC	<i>Deschampsia cespitosa</i>	
Løvetannselekt	LC	<i>Taraxacum</i>	Artsgruppe
Mjødurt	LC	<i>Filipendula ulmaria</i>	
Myrhatt	LC	<i>Comarum palustre</i>	
Matsyre	LC	<i>Rumex acetosa</i>	
Rogn	LC	<i>Sorbus aucuparia</i>	
Rød jonsokblom	LC	<i>Silene dioica</i>	
Ryllik	LC	<i>Achillea millefolium</i>	
Skrubbær	LC	<i>Cornus suecica</i>	
Skogsnelle	LC	<i>Equisetum sylvaticum</i>	
Skogstorkenebb	LC	<i>Geranium sylvaticum</i>	
Skoggullris	LC	<i>Solidago virgaurea</i> subsp. <i>virgaurea</i>	
Snøull / snømyrull	NT	<i>Eriophorum scheuchzeri</i>	Utsatt art. Kun observert på nedsiden av bekk.
Stakekarse	LC	<i>Barbarea stricta</i>	
Sveveslekt	LC	<i>Hieracium</i>	Artsgruppe
Tveskjeddveronika	LC	<i>Veronica chamaedrys</i>	
Åkersnelle	LC	<i>Equisetum arvense</i>	

Bilder fra kartlagt område

Kartutsnitt

Lilla polygon viser kartlagt område. Kilde: kommunekart.com